

submitted for obtaining EU financial contribution

Annex II: Control programme – Reduction of prevalence of Salmonella serotypes in certain poultry populations

Member States seeking an EU financial contribution for national programmes for eradication, control and surveillance of animal diseases and zoonosis shall submit online this document completely filled out by the 31 May of the year preceding its implementation (part 2.1 of Annex I to the Single Market Programme Regulation).

If encountering difficulties:

- concerning the information requested, please contact HADEA-VET-PROG@ec.europa.eu.
- on the technical point of view, please contact SANTE-BI@ec.europa.eu, include in your message a printscreen of the complete window where the problem appears and the version of this pdf:

Protection of Your Personal Data:

For consultation about the processing and the protection of your personal data, please click to follow this link

[Privacy Statement](#)

Instructions to complete the form:

- 1) You can attach documents (.docx, .xlsx, .pdf, etc) to complete your report.
Using the button "Add attachments" on the last page of the form.
- 2) Before submitting this form, please use the button "Verify form"(bottom right of each page).
If needed, complete your pdf document as indicated.
- 3) When you have finished completing this pdf document, save it on your computer.
- 4) Verify that your internet connection is active and then click on the "Submit notification" button and your pdf document will be sent to our server. A submission number will appear on your document.
Save this completed document on your computer for your record.
- 5) For simplification purposes you are invited to submit multi-annual programmes.
- 6) You are invited to submit your programmes in English.

Document version number: 2022 1.0

Member state : POLSKA

Disease Salmonella

Animal population Fattening flocks of Turkeys

This program is multi annual :

Request of Union co-financing from beginning :

1. Contact data

Name Phone

Email Your job type within the CA :

Submission Date

06/12/2022 11:14:40

Submission Number

1670321686107-19093

Fattening flocks of Turkeys

A. Technical information

By submitting this programme, the Member State (MS) attests that the relevant provisions of the EU legislation will be implemented during its entire period of approval, in particular:

- Regulation (EC) No 2160/2003 on the control of *Salmonella* and other specified food-borne zoonotic agents,
- Regulation (EU) No 1190/2012 concerning a Union target for the reduction of *Salmonella* Enteritidis and *Salmonella* Typhimurium in flocks of turkeys,
- Regulation (EC) No 1177/2006 implementing Regulation (EC) No 2160/2003 as regards requirements for the use of specific control methods in the framework of the national programmes for the control of *Salmonella* in poultry.

As a consequence, the following measures will be implemented during the whole period of the programme:

- 1. The aim of the programme** is to implement all relevant measures in order to reduce the maximum annual percentage of flocks of *turkeys* remaining positive to *Salmonella* Enteritidis (SE) and *Salmonella* Typhimurium (ST)(including the serotypes with the antigenic formula 1,4,[5],12:i:-)('Union target') to 1% or less. However, for the MS with less than 100 flocks of adult fattening turkeys, the Union target shall be that annually no more than one flock of adult fattening turkeys may remain positive.

yes

no

If no please explain.

YES.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, państwa członkowskie Unii Europejskiej ustanawiają krajowe programy zwalczania w odniesieniu do każdej choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego wymienionych w załączniku I do tego rozporządzenia. Celem programu jest osiągnięcie celu unijnego, który w odniesieniu do stad indyków rzeźnych został określony w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1190/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie unijnego celu ograniczenia występowania *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium w stadach indyków zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 340 z 13.12.2012, str. 29), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1190/2012” i dotyczy stad indyków rzeźnych z wynikiem dodatnim badań laboratoryjnych w odniesieniu do następujących serotypów *Salmonella*:

1) *Salmonella* Enteritidis;

2) *Salmonella* Typhimurium, w tym jednofazowej *Salmonella* Typhimurium o wzorze antygenowym 1,4, [5],12:i:-

- zwanych dalej „serotypami *Salmonella* objętymi programem”.

Fattening flocks of Turkeys

Zgodnie z przepisami ust. 1 części E załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 świeże mięso drobiowe pozyskane z drobiu wymienionego w załączniku I do tego rozporządzenia (kury, indyki) nie może być wprowadzone do obrotu w celu spożycia przez ludzi, jeżeli nie zostanie spełnione kryterium bezpieczeństwa żywności określone w ust. 1.28 rozdz. 1 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.).

Zgodnie z ust. 4.1. załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012, na potrzeby realizacji programu przyjmuje się, że stadem zakażonym jest stado indyków rzeźnych, w którym w wyniku badania laboratoryjnego próbek zbadanych w ramach programu wykryto w jednej próbce lub większej ich liczbie *Salmonella Enteritidis* lub *Salmonella Typhimurium* (inne, niż szczepy szczepionkowe, ale z uwzględnieniem jednofazowych szczepów o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-).

Za stado zakażone uznaje się również stado indyków rzeźnych, w którym w wyniku badania laboratoryjnego próbek zbadanych w ramach programu wykryto w jednej próbce lub większej ich liczbie efekt hamujący wzrost bakterii.

Cel unijny został osiągnięty w odniesieniu do stad indyków rzeźnych, wraz z ograniczeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej maksymalnej wartości procentowej stad zakażonych serotypami *Salmonella* objętymi programem do 1%.

Ponadto, cel programu będzie obejmował również określenie systemów badawczych koniecznych do sprawdzenia czy cel został osiągnięty oraz do sprawdzenia postępów w realizacji celu unijnego.

Zgodnie z art. 4 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, cel wspólnotowy określony w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 584/2008 z dnia 20 czerwca 2008 r. wykonującym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania *Salmonelli enteritidis* i *Salmonelli typhimurium* u indyków (Dz. Urz. UE L 162 z 21.06.2008, str. 3) został ustanowiony na okres trzech lat, do końca 2012 r. Począwszy od 2013 r. program jest kontynuowany w państwach członkowskich dla osiągnięcia celu unijnego.

Główną korzyścią z realizacji programu dla producentów żywca indyczego oraz podmiotów zajmujących się obrotem drobiem oraz mięsem drobiowym będzie możliwość prowadzenia swobodnego handlu oraz wywozu drobiu.

Osiągnięcie celu, czyli ograniczenie liczby zakażonych stad indyków rzeźnych, zwiększy konkurencyjność polskiego drobiu i mięsa drobiowego na rynku wspólnotowym, jak również na rynkach państw trzecich. Ponadto należy podkreślić, że salmonelloza jest najczęściej notowaną chorobą odzwierzęcą. Stąd też realizacja programu ograniczy liczbę zakażeń u ludzi, a w związku z tym zredukuje koszty leczenia tych chorób.

2. Geographical coverage of the programme

The programme will be implemented on the **whole territory** of the MS.

yes

no

If no please explain.

YES.

Program będzie realizowany na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Fattening flocks of Turkeys

3. Flocks subject to the programme

The programme covers all flocks of fattening turkeys. It does not apply to flocks for private domestic use.

yes

no

If no please explain.

YES.
Zgodnie z art. 1 ust. 3 rozporządzenia nr 2160/2003, „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach indyków rzeźnych” na lata 2022 - 2024, zwany dalej „programem”, nie ma zastosowania przy produkcji mięsa pochodzącego z indyków rzeźnych przeznaczonego do sprzedaży bezpośredniej lub na własny użytek.
Szacunki z 2021 roku zakładały, że w związku z licznymi ogniskami HPAI produkcja drobiu częściowo zmieni profil na produkcję indyków rzeźnych, których przybędzie około 30%. Tymczasem zmiany globalne na rynkach pasz i nawozów oraz kosztów energii elektrycznej spowodowały, że znaczna część gospodarstw zakończyła produkcję. Stąd mniejsza liczba gospodarstw zakładana w programie.

	Number of holdings
Total number of holdings with fattening turkeys in the MS	1 890
Total number of houses in these holdings	8 120
Number of holdings with more than 500 fattening turkeys	1 890

NB : All cells shall be filled in with the best estimation available.

4. Notification of the detection of target *Salmonella* serovars

A procedure is in place which guarantees that the detection of the presence of the relevant *Salmonella* serotypes during sampling at the initiative of the food business operator (FBO) is notified without delay to the competent authority (CA) by the laboratory performing the analyses. Timely notification of the detection of the presence of any of the relevant *Salmonella* serotypes remains the responsibility of the FBO and the laboratory performing the analyses.

yes

no

If no please explain.

YES.
Laboratoria urzędowe wyznaczone przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej po uzyskaniu dodatnich wyników badań

Fattening flocks of Turkeys

laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii lub producenta żywca indyczego informują o tym właściwego miejscowo dla lokalizacji stada powiatowego lekarza weterynarii oraz wojewódzkiego lekarza weterynarii niezwłocznie jednak nie później niż do końca następnego dnia roboczego po dniu, w którym uzyskano wynik badania.

Sprawozdania z badań próbek pobranych zarówno z inicjatywy producenta żywca indyczego, jak i pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, są przesyłane do właściwego miejscowo dla lokalizacji stada powiatowego lekarza weterynarii oraz na każde żądanie do właściwego miejscowo wojewódzkiego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe przeprowadzające badania w ramach programu na koniec okresu sprawozdawczego, a także na każde pisemne żądanie wojewódzkiego lekarza weterynarii przekazują zestawienia ze sprawozdań dotyczące tych badań.

Laboratoria wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu przechowują wszystkie izolaty Salmonella wyizolowane w ramach programu przez okres co najmniej dwóch lat. Ponadto spośród przechowywanych izolatów laboratoria przesyłają do Krajowego Laboratorium Referencyjnego – Laboratorium Zakładu Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach jeden szczep reprezentujący każdy stwierdzony serotyp Salmonella wraz z kartą informacyjną, a w przypadku, gdy nie została wykonana pełna identyfikacja serotypu Salmonella – typ serologiczny, w celu wykonania badań potwierdzających.

5. Biosecurity measures

FBOs have to implement measures to prevent the contamination of their flocks.

yes

no

If no, please explain also the biosecurity measures that shall be applied, quote the document describing them (if any) and attach a copy (or indicate the URL address)

YES.

W odniesieniu do stad indyków rzeźnych wymagania weterynaryjne zostały zawarte w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek (Dz. U. Nr 168, poz. 1643) oraz rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1966).

Budynki, w których utrzymywane są indyki rzeźne, powinny być:

- a) zabezpieczone przed dostępem zwierząt innych zwierząt niż tam utrzymywane,
- b) utrzymywane w czystości,
- c) oznakowane tablicą z napisem „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Otoczenie kurników powinno być utrzymane w czystości, gdzie właściwe – regularnie wykaszane oraz ogrodzone przed dostępem osób nieupoważnionych i dzikich zwierząt.

W odniesieniu do warunków utrzymania indyków rzeźnych oraz zasad zarządzania gospodarstwem powinny zostać spełnione następujące środki ochrony biologicznej, polegające na:

- 1) stosowaniu zasady „cały kurnik pełen/cały kurnik pusty”;
- 2) zapewnieniu odpowiednich warunków utrzymania w zakresie temperatury, wilgotności, wymiany powietrza, dostępu światła;

Fattening flocks of Turkeys

- 3) stosowaniu prawidłowej obsady kurnika, zgodnie z decyzją powiatowego lekarza weterynarii;
  - 4) utrzymywaniu w jednym kurniku, w obrębie jednego stada, indyków rzeźnych w jednakowym wieku;
  - 5) izolacji poszczególnych kurników przez osobną obsługę, żywienie, narzędzia;
  - 6) wydzieleniu odpowiedniego miejsca, kontenera lub pojemnika, gdzie właściwe do:
    - a) składowania środków dezynfekcyjnych w ilości niezbędnej do przeprowadzenia doraźnego odkażania – zabezpieczonego przed dostępem osób nieupoważnionych,
    - b) składowania materiału ściółowego zabezpieczonego przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi w szczególności przed wodą oraz przed dostępem gryzoni i dzikich ptaków,
    - c) składowania obornika, który powinien być usunięty z bezpośredniego sąsiedztwa kurnika przed kolejnym zasiedleniem,
    - d) przetrzymywania zwłok drobiu padłego przed przekazaniem ich do unieszkodliwienia, zabezpieczone przed gryzoniami, zwierzętami domowymi i dzikimi,
    - e) przetrzymywania produktów leczniczych weterynaryjnych, zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych,
  - 7) zabezpieczeniu paszy przed dostępem gryzoni i dzikich ptaków poprzez zapewnienie jej przechowywania w zamkniętych zbiornikach, w lejach samowyladowczych, w workach - w szczelnych i zabezpieczonych przed dostępem ptaków lub gryzoni magazynach;
  - 8) rejestrowaniu wejść osób postronnych na teren gospodarstwa;
  - 9) odkażaniu kół na całym ich obwodzie pojazdów wjeżdżających na teren gospodarstwa poprzez zastosowanie mat dezynfekcyjnych nasączonych środkiem odkażającym lub niecek wypełnionych takim środkiem, zlokalizowanych przed wjazdem na teren gospodarstwa, a w przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych, zastosowanie urządzeń pozwalających na prowadzenie skutecznej dezynfekcji;
  - 10) zastosowaniu mat dezynfekcyjnych nasączonych środkiem dezynfekcyjnym lub innych skutecznych rozwiązań technicznych pozwalających na oczyszczanie i odkażanie obuwia przed wejściami do budynków w których utrzymywane są indyki rzeźne;
  - 11) rejestrowaniu prowadzonych przy użyciu środków do tego celu zatwierdzonych czynności odkażania, dezynsekcji i deratyzacji, polegających co najmniej na:
    - a) prowadzeniu obowiązkowej dezynfekcji, obiektu inwentarskiego przed jego zasiedleniem, której skuteczność powinna być potwierdzona badaniami laboratoryjnymi,
    - b) realizacji i dokumentowania wdrożonego w gospodarstwie programu zwalczania szkodników,
    - c) realizacji i dokumentowania wdrożonego w gospodarstwie programu czyszczenia i odkażania instalacji do pojenia i karmienia drobiu z uwzględnieniem zabiegów prowadzonych w trakcie produkcji i po jej zakończeniu;
  - 12) monitorowaniu oraz regularnym lub wrywkowym pobieraniu prób dostarczanych pasz do badań laboratoryjnych na obecność *Salmonella*.
- Pomieszczenia, w których utrzymuje się indyki rzeźne, ich wyposażenie oraz sprzęt powinny być wykonane z materiałów nieszkodliwych dla zdrowia indyków oraz umożliwiające ich skuteczne oczyszczanie i odkażanie.
- Część gospodarstwa przeznaczona na hodowlę indyków rzeźnych powinna być oddzielona od pozostałej części gospodarstwa przy pomocy ogrodzenia zabezpieczającego przed dostępem zwierząt dzikich i domowych.

Fattening flocks of Turkeys

6. Minimum sampling requirements for food business operators (FBO):

Samples at the initiative of the FBO's will be taken and analysed to test for the target *Salmonella* serovars respecting the following minimum sampling requirements:

All flocks of fattening turkeys within three weeks before slaughter.

yes

no

The competent authority may authorise sampling in the last six weeks prior to the date of slaughter in case the turkeys are either kept more than 100 days or fall under organic turkey production according to Commission Regulation (EC) No 889/2008.

yes

no

If no please explain. Indicate also who takes the FBO samples. If the derogation is applied, how many holdings and flocks are concerned.

YES.

W przypadku indyków, które są utrzymywane dłużej niż 100 dni lub są objęte ekologiczną produkcją indyków zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli (Dz. Urz. UE L 250 z 18.09.2008, str.1, z późn. zm.), powiatowy lekarz weterynarii może na wniosek strony i w drodze decyzji administracyjnej zezwolić na pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w okresie 6 tygodni przed przemieszczeniem indyków do rzeźni.

Rozpatrując wniosek w sprawie zezwolenia na pobieranie próbek w okresie 6 tygodni przed przemieszczeniem indyków do rzeźni, powiatowy lekarz weterynarii powinien uwzględnić:

1) poziom ochrony biologicznej w gospodarstwie,
2) dotychczasowe wyniki badań laboratoryjnych próbek w kierunku *Salmonella* pobieranych w gospodarstwie oraz

3) aktualną sytuację epizootyczną w odniesieniu do *Salmonelli* w stadach drobiu na terenie powiatu.

Zgodnie z częścią B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 wyniki badań laboratoryjnych próbek muszą być znane przed przemieszczeniem indyków do rzeźni.

Pobieranie próbek przed przemieszczeniem indyków do rzeźni następuje z inicjatywy producenta żywca indyczego, który ponosi koszty ich pobrania, transportu oraz badań laboratoryjnych.

Zgodnie z art. 7 ustawy, producent żywca indyczego przedkłada w formie pisemnej właściwemu miejscowo ze względu na lokalizację stada powiatowemu lekarzowi weterynarii informację o wstawieniu do kurnika nowego stada indyków rzeźnych, w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia tego zdarzenia wraz z harmonogramem pobierania próbek w stadzie.

Fattening flocks of Turkeys

7. **Samples are taken** in accordance with provisions of point 2.2 of Annex to Regulation (EU) No 1190/2012

yes

no

If no please explain.

YES.

Procedura pobierania i przesyłania próbek do badań laboratoryjnych została opisana w ust. 2.2 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012.

8. If birds from flocks infected with SE or ST are slaughtered, please describe the measures that shall be implemented by the FBO and the CA to ensure that fresh poultry meat meet the relevant **EU microbiological criteria** (row 1.28 of Chapter 1 of Annex I to Regulation (EC) No 2073/2005): absence of SE/ST in 5 samples of 25g:

Measures implemented by the FBO (farm level)

W związku z tym, że rozporządzenie Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.) wskazuje pałeczki Salmonella spp. jako kryterium bezpieczeństwa żywności w mięsie mielonym i surowych wyrobach z mięsa drobiowego, w drobiowym mięsie odkostnionym mechanicznie oraz w produktach z mięsa drobiowego, producent żywca indyjskiego wpisuje informacje dotyczące łańcucha żywnościowego, o których mowa w rozporządzeniu (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego, w zakresie dodatnich wyników badań laboratoryjnych dotyczących wszystkich stwierdzonych serotypów Salmonella, w tym nieobjętych programem.

Measures implemented by the FBO (slaughterhouse level)

W przypadku gdy w badaniu laboratoryjnym próbek pobranych z inicjatywy producenta żywca indyjskiego lub pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie indyków rzeźnych stwierdzono pałeczki Salmonella:

1) badanie przedubojowe indyków rzeźnych z tego stada przeprowadza się zgodnie z art. 10 ust. 1 i art. 11 ust. 1–5 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/627 z dnia 15 marca 2019 r.

ustanawiającego jednolite praktyczne rozwiązania dotyczące przeprowadzania kontroli urzędowych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 oraz zmieniającego rozporządzenie Komisji (WE) nr 2074/2005 w odniesieniu do kontroli urzędowych (Dz. Urz. UE L 131 z 17.05.2019, str. 51), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2019/627”;

2) ubój indyków z tego stada przeprowadza się w sposób określony w art. 43 ust. 6 rozporządzenia nr 2019/627.

Mięso pozyskane z indyków pochodzących ze stada indyków rzeźnych, w którym uzyskano dodatni

Fattening flocks of Turkeys

wynik badania laboratoryjnego próbek pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego lub pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, albo mięso pozyskane z indyków pochodzących ze stada indyków rzeźnych o nieznanym statusie epizootycznym pod względem Salmonella jest poddawane przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek Salmonella. Mięso pozyskane z takich indyków nie może zostać wprowadzone do obrotu w formie świeżej, z wyłączeniem przewozu tego mięsa do zakładu w celu poddania go przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek Salmonella, w przypadku gdy w zakładzie dokonującym uboju takich indyków niemożliwe jest poddanie pozyskanego mięsa którejkolwiek z tych obróbek.

Measures implemented by the CA (farm and slaughterhouse level)

Where a positive laboratory test result is obtained in the samples taken on the initiative of the turkey producer in the fattening turkey flock for the Salmonella serotype covered by the programme or for the detection of the bacterial growth inhibitory effect, The turkey producer is obliged to:

- 1) immediately notify the poviats veterinary officer;
- 2) leave the turkeys in the place of their keeping and avoid introducing any other poultry there;
- 3) prevent third parties from access to the poultry houses or places where either the turkeys suspected of being infected with Salmonella serotypes covered by the programme or carcasses of such turkeys are present;
- 4) avoid removing and disposing of meat, carcasses of turkeys, feed, faeces and litter from turkeys and other items present in the place where the turkeys are kept;
- 5) provide the Veterinary Inspection bodies with the turkeys for veterinary tests and treatments, as well as assist them in carrying out these tests and treatments;
- 6) provide the poviats veterinary officer with explanations and information that may be relevant to the detection of Salmonella infections or sources of infections with Salmonella serotypes covered by the programme, or to the prevention of the spread of this disease or infection;
- 7) provide the poviats veterinary officer with the documentation concerning the fattening turkey flock, in particular the documentation confirming the purchase of chicks, litter, feed, the sale of animals and documentation relating to the records of treatment;
- 8) increase the zoohygienic standards.

Where a positive laboratory test result is obtained for the Salmonella serotypes covered by the programme (other than vaccine strains) or where the bacterial growth inhibitory effect is detected in the samples taken on the initiative of the turkey producer or in the samples taken by the poviats veterinary officer in the fattening turkey flock, the costs of:

- 1) cleaning and disinfection of the poultry house in which the flock of fattening turkeys infected with the Salmonella serotype covered by the programme was kept, its surroundings, means of transport and other items which may have been contaminated,
- 2) taking measures aimed at improving the zoohygienic conditions and epizootic safety on the farm - are borne by the turkey producer.

Przy przemieszczaniu do rzeźni indyków rzeźnych ze stada, w którym uzyskano dodatni wynik badań laboratoryjnych w kierunku serotypów Salmonella objętych programem (innych niż szczepy szczepionkowe) lub wykryto efekt hamujący wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, stosuje się świadectwo zdrowia, którego wzór jest określony w załączniku do programu.

Przy przemieszczaniu do rzeźni indyków rzeźnych, które nie były badane zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu nr 1190/2012 oraz w programie, w przypadku przeprowadzenia badania przedubojowego na terenie gospodarstwa pochodzenia, w pkt 4 świadectwa zdrowia, którego wzór jest

Fattening flocks of Turkeys

określony w załączniku IV części I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/628 z dnia 8 kwietnia 2019 r. dotyczącego wzorów świadectw urzędowych dla określonych zwierząt i towarów oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2074/2005 i rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/759 w odniesieniu do tych wzorów świadectw (Dz. Urz. UE L 131 z 17.05.2019, str. 101), należy zaznaczyć fakt pochodzenia indyków ze stada indyków rzeźnych o nieznanym statusie zdrowotnym pod względem *Salmonella*.

9. **Laboratories** in which samples (official and FBO samples) collected within this programme are analysed are accredited to ISO 17025 and the analytical methods for *Salmonella* detection is within the scope of their accreditation.

yes

no

If no please explain.

YES.

Badania laboratoryjne próbek pobieranych w ramach programu przeprowadza się w laboratoriach wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Krajowym laboratorium referencyjnym właściwym dla badań prowadzonych w kierunku salmonellozy (w zakresie chorób odzwierzęcych), zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. 2012 poz. 480 z późn. zm.), jest Laboratorium Zakładu Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Nadzór nad działalnością Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W przypadkach uzasadnionych ekonomicznie lub organizacyjnie próbki do badań laboratoryjnych pobrane przez powiatowego lekarza weterynarii w ramach programu mogą być przesłane do laboratorium wyznaczonego przez Głównego Lekarza Weterynarii znajdującego się w innym województwie.

W takim przypadku, powiatowy lekarz weterynarii powiadamia właściwy miejscowo organ nadrzędny – wojewódzkiego lekarza weterynarii o zamiarze przesłania tych próbek do innego województwa.

Wojewódzki lekarz weterynarii powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie laboratorium o zamiarze przesłania próbek.

Próbki pobrane z inicjatywy producenta żywca indyjskiego lub osobę przez niego wyznaczoną, mogą również być badane w laboratoriach innych niż wyżej wymienione, pod warunkiem, że zostały zatwierdzone przez Głównego Lekarza Weterynarii na podstawie art. 25a ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej do wykonywania badań metodami wymaganymi na potrzeby realizacji niniejszego programu.

Wykaz laboratoriów zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii jest umieszczony na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej <https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/system-laboratoriow-urzedowych>.

Do próbek przesyłanych do badań laboratoryjnych, pobranych w ramach kontroli urzędowych, dołącza się pismo przewodnie sporządzone według wzoru określonego w załączniku nr 7 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 lipca 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji

Fattening flocks of Turkeys

związanej ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1388). W piśmie przewodnim dołączanym do próbek przesyłanych do badania laboratoryjnego producent żywca indyjskiego jest obowiązany umieścić informacje zawierające co najmniej następujące dane:

- 1) imię i nazwisko albo nazwę oraz adres producenta żywca indyjskiego;
- 2) numer lub oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny gospodarstwa, a w przypadku jego braku – numer z rejestru powiatowego lekarza weterynarii;
- 3) wiek indyków oraz liczbę sztuk w stadzie;
- 4) liczbę próbek oraz rodzaj pobranego materiału;
- 5) datę i godzinę pobrania próbek oraz wysłania ich do laboratorium;
- 6) nazwę i rodzaj szczepionki zastosowanej w stadzie indyków rzeźnych oraz daty jej podawania, jeśli była stosowana;
- 7) stosowane środki przeciwdrobnoustrojowe oraz daty ich użycia, jeżeli były stosowane;
- 8) imię i nazwisko osoby pobierającej próbki.

Laboratoria wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu oceniają każdorazowo efekt hamujący wzrost bakterii.

Laboratorium wykonujące badanie sporządza sprawozdanie z badania, w którym umieszcza informację o:

- 1) badanym stadzie (numer lub oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny gospodarstwa a w przypadku jego braku – numer z rejestru powiatowego lekarza weterynarii),
- 2) rodzaju badanego materiału,
- 3) wynik badania laboratoryjnego każdej z badanych próbek, zgodnie z jednym z następujących sformułowań:
  - a) Salmonella spp. niewykryte w próbce analitycznej x g (np. kału, kurzu, narządów wewnętrznych) lub x par okładzin na buty lub x tamponów. Nie stwierdzono efektu hamującego wzrost bakterii;
  - b) Salmonella spp. niewykryte w próbce analitycznej x g (np. kału, kurzu, narządów wewnętrznych) lub x par okładzin na buty lub x tamponów. Stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii;
  - c) Salmonella... (należy podać nazwę serotypu lub strukturę antygenową uzyskanego izolatu) wykryte w próbce analitycznej x g (np. kału, kurzu, narządów wewnętrznych) lub x par okładzin na buty lub x tamponów. Nie stwierdzono efektu hamującego wzrost bakterii.”

W przypadku, gdy:

- 1) pismo przewodnie dołączone do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego nie zawierało jednej lub większej liczby informacji wymienionych w akapicie ósmym;
- 2) ilość lub rodzaj materiału do badań nie spełnia wymogów ustanowionych w załączniku do rozporządzenia 1190/2012;
- 3) warunki transportu próbek do laboratorium nie spełniają wymagań ustanowionych w ust. 2.2.4 załącznika do rozporządzenia 1190/2012;

- laboratorium informuje o tym producenta żywca indyjskiego przy przyjęciu próbek do badania laboratoryjnego.

W przypadku gdy producent żywca indyjskiego zdecydował o przeprowadzeniu badania laboratoryjnego, w sprawozdaniu z przeprowadzonych badań laboratoryjnych umieszcza się informację: „Badanie laboratoryjne nie może być traktowane jako przeprowadzone zgodnie z wymaganiami programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach indyków rzeźnych”.

Laboratoria urzędowe wyznaczone przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej po uzyskaniu dodatnich wyników badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii lub producenta żywca indyjskiego informują o tym właściwego miejscowo dla lokalizacji stada powiatowego lekarza weterynarii oraz wojewódzkiego lekarza weterynarii niezwłocznie jednak nie później niż do końca następnego dnia roboczego po dniu, w którym uzyskano wynik badania.

Fattening flocks of Turkeys

Sprawozdania z badań próbek pobranych zarówno z inicjatywy producenta żywca indyczego, jak i pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, są przesyłane do właściwego miejscowo dla lokalizacji stada powiatowego lekarza weterynarii oraz na każde żądanie do właściwego miejscowo wojewódzkiego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe przeprowadzające badania w ramach programu na koniec okresu sprawozdawczego, a także na każde pisemne żądanie wojewódzkiego lekarza weterynarii przekazują zestawienia ze sprawozdań dotyczące tych badań.

Laboratoria wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu przechowują wszystkie izolaty Salmonella wyizolowane w ramach programu przez okres co najmniej dwóch lat. Ponadto spośród przechowywanych izolatów laboratoria przesyłają do Krajowego Laboratorium Referencyjnego – Laboratorium Zakładu Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach jeden szczep reprezentujący każdy stwierdzony serotyp Salmonella wraz z kartą informacyjną, a w przypadku, gdy nie została wykonana pełna identyfikacja serotypu Salmonella – typ serologiczny, w celu wykonania badań potwierdzających.

Badanie laboratoryjne próbek pobranych w stadzie w kierunku Salmonella zakłada również równoległe badanie w kierunku obecności substancji hamujących. Zatem jedno badanie laboratoryjne pozwala na wykrycie albo zakażenia Salmonellą albo zastosowanie substancji hamujących w badanym stadzie.

Krajowe uregulowania prawne w obszarze weterynaryjnej diagnostyki laboratoryjnej określone zostały w art. 25a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 306).

Aby zapewnić jednolity sposób przeprowadzania badań laboratoryjnych dla celów kontroli urzędowych określonych w rozporządzeniu nr 882/2004, związanych z realizacją zadań, o których mowa w art. 3 ust. 1, tworzy się system laboratoriów urzędowych, obejmujący akredytowane laboratoria.

W ramach systemu, o którym mowa powyżej działają:

- 1) laboratoria urzędowe w rozumieniu art. 12 rozporządzenia nr 882/2004, obejmujące:
  - a) zakłady higieny weterynaryjnej, w tym pracownie badania mięsa na obecność włośni,
  - b) laboratoria państwowych instytutów badawczych,
  - c) laboratoria weterynaryjne wchodzące w skład innych niż wymienione w lit. a jednostek organizacyjnych Inspekcji,
  - d) inne laboratoria zatwierdzone przez Głównego Lekarza Weterynarii;

- 2) krajowe laboratoria referencyjne w rozumieniu art. 33 rozporządzenia nr 882/2004.

Główny Lekarz Weterynarii wyznacza laboratoria urzędowe, o których mowa w pkt 1) lit. a-c, do przeprowadzenia badań laboratoryjnych w określonym powyżej zakresie.

Laboratoria urzędowe są poddawane w zakresie stosowanych metod badawczych regularnym badaniom porównawczym przeprowadzanym przez krajowe laboratorium referencyjne, a gdy brak jest takiej możliwości - przez krajowe lub wspólnotowe laboratorium referencyjne znajdujące się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego EFTA.

Procedura zatwierdzania innych laboratoriów, o których mowa w lit. d):

laboratorium składa wniosek o zatwierdzenie, do którego dołącza kopię certyfikatu i zakresu akredytacji oraz opinię, do której dołącza się raport krajowego laboratorium referencyjnego właściwego dla kierunku badań. Ponadto kopię raportu z badań biegłości przeprowadzonych nie wcześniej niż w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku przez właściwe dla danego kierunku badań krajowe laboratorium referencyjne.

Główny Lekarz Weterynarii zatwierdza, w drodze decyzji administracyjnej, laboratorium ubiegające się o status laboratorium urzędowego zatwierdzonego do przeprowadzania badań laboratoryjnych.

Laboratorium, które uzyskało status laboratorium, zatwierdzenie:

- 1) bierze udział w badaniach biegłości przeprowadzanych przez właściwe dla danego kierunku badań krajowe laboratorium referencyjne, w terminach określonych w harmonogramie opracowanym przez to krajowe laboratorium referencyjne, a w przypadku, gdy nie ma takiego laboratorium referencyjnego - nie rzadziej niż raz na 4 lata w badaniach biegłości przeprowadzanych przez właściwe dla danego

Fattening flocks of Turkeys

kierunku badań krajowe laboratorium referencyjne znajdujące się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego EFTA lub wspólnotowe laboratorium referencyjne;

2) poddaje się kontroli właściwego dla danego kierunku badań krajowego laboratorium referencyjnego.

10. The **analytical methods** used for the detection of the target *Salmonella* serovars is the one defined in Part 3.2 of the Annex of Regulation (EU) No 200/2012 i.e. Amendment 1 of EN/ISO 6579-2002/Amdl:2007.

'Microbiology of food and animal feeding stuffs - Horizontal method for the detection of Salmonella spp. — Amendment 1: Annex D: Detection of Salmonella spp. in animal faeces and in environmental samples from the primary production stage'.

Serotyping is performed following the Kauffman-White-Le Minor scheme. For samples taken on behalf of the FBO alternative methods may be used if validated in accordance with the most recent version of EN/ISO 16140.

yes

no

If no please explain.

ADDITIONAL EXPLANATION:

Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych są określone w ust. 3.2-3.4 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012.

Additional explanation: new ISO standard is implemented by laboratories as required by EURL (EN/ISO 6579-1:2017-04/A1:2020-09).

11. Samples are transported and stored in accordance with point 2.2.4 and 3.1 of the Annex to Regulation (EU) No 200/2012. In particular samples examination at the laboratory shall start within 48 hours following receipt and within 4 days after sampling.

yes

no

If no please explain.

YES.

W przypadku, gdy:

1) pismo przewodnie dołączone do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego nie zawierało jednej lub większej liczby informacji wymienionych w akapicie ósmym;

2) ilość lub rodzaj materiału do badań nie spełnia wymogów ustanowionych w załączniku do rozporządzenia 1190/2012;

3) warunki transportu próbek do laboratorium nie spełniają wymagań ustanowionych w ust. 2.2.4 załącznika do rozporządzenia 1190/2012;

- laboratorium informuje o tym producenta żywca indyczego przy przyjęciu próbek do badania laboratoryjnego.

W przypadku gdy producent żywca indyczego zdecydował o przeprowadzeniu badania laboratoryjnego, w sprawozdaniu z przeprowadzonych badań laboratoryjnych umieszcza się informację: „Badanie

Fattening flocks of Turkeys

laboratoryjne nie może być traktowane jako przeprowadzone zgodnie z wymaganiami programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach indyków rzeźnych”.

Additional explanation: Alternative methods are not used.

12. Please describe the **official controls at feed level** (including sampling).

Comments (max. 32000 chars) :

Kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla stad indyków rzeźnych w zakresie wykrywania serotypów Salmonella objętych programem zostały przewidziane w Krajowym planie kontroli urzędowej pasz, przygotowanym i realizowanym zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2021 r. poz. 278) oraz art. 109 i art. 110 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.).”.

All feed business operators (including animal breeders) are obliged to be registered or approved by a Veterinary Inspection bodies, based on provisions of Regulation (EC) No. 183/2005.

Official controls of all FeBOs are based on the guidelines in the National Feed Control Plan, which is prepared at central level on the basis of results of previous controls, risk assessment and European Commission instructions. This document includes in the area of sampling: general principles, specific sampling plans, additional guidelines, risk analysis, type of tests to be carried out, interpretation of the results, etc. Also minimum frequency of controls is established by the General Veterinary Inspectorate on the basis of risk assessment and results of previous controls.

The frequency of official controls is determined on the basis of a risk assessment and relates to different activities in the feed sector (e.g. compound feed mills; traders, transport companies; farms, primary producers). As a rule, it is a minimum frequency and may be increased at any time by the district veterinary officer DVO. Depending on the type of business activity and the specificity of a given region/ province, it may be from 1 to even 30% of farms.

During official controls of the FeBO, the Veterinary Inspection authorities may use SPIWET checklists covering issues corresponding to the nature of the controlled entity's activity. Specimens of individual lists are available on the website administered by the General Veterinary Inspectorate. The different checklists cover issues relating to other issues and activities of operators in the feed sector (e.g. feed production; feed marketing; on-farm animal nutrition; feed labelling; functioning of HACCP-based systems, etc.).

Each time a non-compliance is found in feed, including the presence of Salmonella, DVO carry out an investigation to determine the source of the non-compliance and the route of distribution of the feed (the principle of one step back one step forward) and withdraw the non-compliant batches from the market. The feed that does not meet the requirements, depending on the result of the risk analysis, may be re-treated (e.g. subjected to a detoxification process, if possible to performed) or destroyed in dedicated rendering plants.

Fattening flocks of Turkeys

DVO activities also include a disinfection of all equipment, surfaces, containers, and transport vehicles used in the storage, transport or delivery of contested feed. In order to check that the measures were properly taken and effective, a decision is made to tests of feed samples from subsequent production batches. The feed operator is obliged to improve the supervision of the functioning of internal control procedures and to implement appropriate and effective corrective actions. Every FBO, in which violations of legal provisions have been found, are subject to increased supervision by the Veterinary Inspection.

According to national and community legal basis, feed may only be placed on the market and used if it is safe and it does not have a direct adverse effect on the environment or animal welfare. Feed business operators placing feed on the market shall ensure that the feed is sound, genuine, unadulterated, fit for its purpose and of merchantable quality. Moreover, FeBOs shall ensure that all stages of production, processing and distribution under their control are carried out in accordance with legislation, in particular that they satisfy the relevant hygiene requirements. When feeding food-producing animals, farmers shall take measures and adopt procedures to keep the risk of biological, chemical and physical contamination of feed, animals and animal products as low as reasonably achievable. Thus, they need to comply also with specific microbiological criteria and to take measures or adopt procedures necessary to meet these targets.

13. Official controls at holding and flock level

a. Please describe the official checks concerning the **general hygiene provisions** (Annex I of Regulation (EC) No 852/2004) including checks on biosecurity measures, and consequences in case of unsatisfactory outcome.

(max. 32000 chars) :

Ustawa ustanawia nadzór organów Inspekcji Weterynaryjnej nad prowadzeniem działalności związanej z utrzymywaniem indyków rzeźnych, określa warunki zapewniające odpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego dla prowadzenia tego rodzaju działalności oraz określa katalog środków nadzoru. Katalog ten obejmuje kompetencje Inspekcji Weterynaryjnej do wydawania aktów administracyjnych (decyzji administracyjnych) oraz prowadzenia działań faktycznych, w szczególności kontroli urzędowych. Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie spełniania wymagań weterynaryjnych są obowiązane spełnić wymagania lokalizacyjne, zdrowotne, higieniczne, sanitarne, organizacyjne, techniczne lub technologiczne zabezpieczające przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy.

Zgodnie z art. 11 ustawy, powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną. Podjęcie i prowadzenie działalności nadzorowanej w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich w celu umieszczenia tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt na rynku, jest dozwolone po uprzednim zgłoszeniu, w formie pisemnej, zamiaru jej prowadzenia powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na przewidywane miejsce jej podjęcia i prowadzenia.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną są obowiązane, zgodnie z art. 7 ustawy do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informację taką przekazuje się na piśmie lub za pośrednictwem platformy ePUAP w terminie 7 dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia.

Fattening flocks of Turkeys

W ramach nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nad działalnością związaną z utrzymywaniem indyków rzeźnych, pracownikom Inspekcji Weterynaryjnej, jak również osobom wyznaczonym do wykonywania określonych zadań w imieniu Inspekcji Weterynaryjnej, przysługuje prawo przeprowadzenia w każdym czasie kontroli w zakresie spełnienia przez podmioty nadzorowane wymagań weterynaryjnych. Kompetencje w zakresie kontroli, oprócz prawa wstępu na teren, na którym jest prowadzona działalność nadzorowana, obejmują, stosownie do art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, uprawnienia do nieodpłatnego pobierania próbek do badań oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym przedmiotem kontroli, w tym żądania okazywania i udostępniania dokumentów lub danych informatycznych.

Jeżeli w wyniku kontroli zostaną stwierdzone uchybienia w spełnieniu wymagań weterynaryjnych przez podmioty nadzorowane, organom Inspekcji Weterynaryjnej przysługują kompetencje dające możliwość egzekwowania doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu nakazanego w przepisach prawa weterynaryjnego. Inspekcja Weterynaryjna działa w tym zakresie, łącząc realizację funkcji kontrolnych z kompetencjami dającymi możliwość wydawania decyzji administracyjnych, w tym nakazów i zakazów. W przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej zostały naruszone wymagania weterynaryjne, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy, może wydać jedną z następujących decyzji administracyjnych:

- 1) nakazującej usunięcie uchybień w określonym terminie;
- 2) nakazującej wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień;
- 3) zakazującej umieszczania na rynku zwierząt lub handlu określonymi zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującej produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami, wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności.

Wybór zastosowania nakazu lub zakazu określonego w decyzji pozostawiono uznaniu powiatowego lekarza weterynarii. Nie jest to jednak uznanie swobodne. Dokonując bowiem rozstrzygnięcia, organ Inspekcji Weterynaryjnej musi mieć na względzie wynikające z naruszenia prawa weterynaryjnego zagrożenie dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt.

Kontrole gospodarstw utrzymujących drób w ramach realizacji programów odbywają się z częstotliwością opartą o wyniki analizy ryzyka, jednak nie rzadziej niż co roku i obejmują co najmniej:

- a) kontrole przekazywania informacji o wstawieniach i ubojach,
- b) stosowania środków zwalczających drobnoustroje i dokumentację w tym zakresie,
- c) stosowania zasad bioasekuracji przewidzianych przepisami rozporządzenia MRiRW w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek,
- d) stosowania zasad bioasekuracji przewidzianych przepisami rozporządzenia MRiRW w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków,
- e) zapewnienia minimalnych warunków trzymania zwierząt, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach UE oraz dla zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy nie zostały określone w przepisach UE,
- f) kontrole dokumentacji pobierania próbek i wykonywania badań laboratoryjnych.

Ponadto gospodarstw poddawane jest kontroli w każdym przypadku, gdy powiązane jest ono z powiadomieniem RASFF dotyczącego ogniska przenoszonego przez żywność oraz każdorazowo przy prowadzeniu dochodzenia epizootycznego związanego z podejrzeniem lub stwierdzeniem w gospodarstwie zakażenia serotypami *Salmonella*, a także w każdym przypadku, gdy PLW uzna że zachodzi taka konieczność.

Fattening flocks of Turkeys

b. Routine official **sampling scheme**: EU minimum requirements are implemented i.e. official sampling are performed:

- in one flock of fattening turkeys per year on 10% of holding comprising at least 500 fattening turkeys;

yes

no

If no please explain. Indicate also: 1)if additional official sampling going beyond EU minimum requirements is performed, give a description of what is done 2)who is taking the official samples.

YES.

No changes comparing with the programme approved for 2022.

Oceniany krajowy program zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach indyków rzeźnych opracowany został w 2019 roku na lata 2020 – 2022 i podlegał ocenie KE w 2019 roku po raz pierwszy. Po zatwierdzeniu programu został on wdrożony do krajowego porządku prawnego rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 199). Informacja o braku zmian w programie w stosunku do roku poprzedniego oznacza, że zatwierdzony w roku poprzednim program nie był od czasu ostatniej oceny i zatwierdzenia zmieniany.

Procedura pobierania próbek dla PLW została określona w Instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii nr GIWpr.0200.1.7.2020 z dnia 28 maja 2020 r. w sprawie postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy zwalczaniu niektórych serotypów Salmonella w stadach drobiu, w tym przy realizacji przepisów rozporządzenia Rady nr 2160/2003 w odniesieniu do Krajowych programów zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach drobiu.

PLW pobiera próbki urzędowe do badań laboratoryjnych zgodnie z wymaganiami ustanowionymi w przepisach prawnych. Należy zwrócić szczególną uwagę na to, żeby:

- 1) pobieranie próbek miało miejsce w przewidzianych przepisami terminach;
- 2) pobrany został właściwy materiał do badań laboratoryjnych (w ramach realizacji programów nie należy pobierać innego materiału do badań niż wskazują przepisy, nawet, jeśli wydaje się on dawać bardziej pewny wynik badania w kierunku Salmonella);
- 3) pobrana została odpowiednia liczba próbek;
- 4) do próbek przesyłanych do badań laboratoryjnych, innych niż próbki wody i paszy pobierane w ramach dochodzenia epizootycznego, dołączone zostało pismo przewodnie, stanowiące załącznik nr 5 do instrukcji, zgodne z wzorem określonym w załączniku nr 7 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji związanej ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt uzupełnione o dodatkowe informacje wymagane zgodnie z systemem CELAB;
- 5) próbki urzędowe zostały przesłane przez PLW do laboratoriów wyznaczonych przez GLW;
- 6) próbki zostały dostarczone do laboratorium w ciągu 24 godzin od ich pobrania. Jeśli próbki nie zostały wysłane do laboratorium w ciągu 24 godzin od pobrania, powinny być przechowywane w chłodziarce (próbki nie mogą być dostarczone w stanie zamrożonym), a także aby temperatura transportu nie była wyższa niż 25°C.

Fattening flocks of Turkeys

c. Official confirmatory sampling (in addition to the confirmatory samples at the holding which are systematically performed if FBO or official samples are positive at the hatchery):

After positive official samples at the holding

Always

Sometimes (criteria apply)

Never

After positive FBO samples at the holding

Always

Sometimes (criteria apply)

Never

When official confirmatory sampling is performed, additional samples are taken for checking the presence of antimicrobials:

Always

Sometimes

Never

Please insert any comments. Describe the criteria used to determine if confirmatory sampling is performed. Indicate also which samples (if any) are taken to check the presence of antimicrobials.

No changes comparing with the programme approved for 2022.

d. Article 2 of Regulation (EC) No 1177/2006 (antimicrobials shall not be used as a specific method to control *Salmonella* in poultry): please describe the official controls implemented (documentary checks, sample taking) to check the correct implementation of this provision. For samples please describe the samples taken, the analytical method used, the result of the tests.

(max. 32000 chars):

No changes comparing with the programme approved for 2022.

Próbki w kierunku stwierdzenia obecności środków przeciwdrobnoustrojowych lub inhibitorów wzrostu

Fattening flocks of Turkeys

bakterii pobierane są w każdym przypadku podejrzenia ich stosowania oraz zgodnie z Krajowym Planem Urzędowej Kontroli Pasz (w tym również wody do pojenia zwierząt). Jak wskazano powyżej każdorazowo oceniany jest też efekt hamujący wzrost bakterii.

Ponadto jak zostało zapisane w programie: w przypadku podejrzenia zastosowania przez hodowcę środków przeciwdrobnoustrojowych lub inhibitorów wzrostu bakterii, powiatowy lekarz weterynarii może pobrać dodatkowe próbki. Pobieranie takich próbek przeprowadza się w obrębie każdego kurnika na terenie gospodarstwa.

W przypadku stwierdzenia niezgodnego z prawem stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych, postępowanie wdrażane przez PLW jest takie samo jak w przypadku stad zakażonych Salmonella.

W przypadku stwierdzenia niezgodnego z prawem stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych, postępowanie wdrażane przez PLW jest takie samo jak w przypadku stad zakażonych Salmonella.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów Salmonella objętych programem (innych niż szczepy szczepionkowe) lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyjskiego lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie indyków rzeźnych, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w drodze decyzji administracyjnej:

1) nakazuje:

a) unieszkodliwienie zwłok wszystkich padłych indyków zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1069/2009”, oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia,

b) zniszczenie pasz lub ich zagospodarowanie, przy zastosowaniu środków kontroli gwarantujących pełną inaktywację pałeczek Salmonella, w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego próbek paszy w kierunku pałeczek Salmonella,

c) zniszczenie lub zagospodarowanie materiałów ściółkowych, odchodów i innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami Salmonella, zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1069/2009 oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia,

d) dokładne oczyszczenie i odkażenie budynków inwentarskich, w których były utrzymywane indyki ze stada zakażonego, otoczenia tych budynków, pojazdów używanych do transportu indyków oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, po wykonaniu czynności, o których mowa w literze a–c,

e) podjęcie przez producenta żywca indyjskiego działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w gospodarstwie, wskazanych w ust. 2.1;

2) zakazuje przemieszczania indyków ze stada zakażonego z gospodarstwa i do stada zakażonego w gospodarstwie oraz ze stada do stada w obrębie gospodarstwa, chyba że indyki, na wniosek producenta żywca indyjskiego, zostaną przemieszczone bezpośrednio do rzeźni w celu poddania ich ubojowi.

Ponadto w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań, o których mowa powyżej, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 42 ust. 6 oraz art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt:

1) przeprowadza dochodzenia epizootyczne, zgodnie z art. 42 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;

2) w celu ustalenia źródła zakażenia stada pałeczkami Salmonella, przeprowadza badania laboratoryjne:

a) paszy,

b) wody z ujęć własnych gospodarstwa

Fattening flocks of Turkeys

The assessment of bacterial growth inhibitory effects is always performed as a part of bacteriological testing. It has been implemented since 2007.

14. Please describe the official procedure to test, after the depopulation of an infected flock, the **efficacy of the disinfection** of a poultry house. (no of samples, of tests, sample taken, etc)

(max. 32000 chars) :

4.8. Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza pobranie próbek w celu stwierdzenia skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania przed ponownym umieszczeniem indyków w budynku inwentarskim. Pobranie próbek powinno odbyć się nie wcześniej niż 72 godziny od chwili zakończenia oczyszczania i odkażania. Powierzchnie, z których pobierane są próbki powinny być suche. Próbki do badań stanowią:

- 4 wymazy powierzchniowe z podłoża, w szczególności z miejsc popękanych, zagłębień lub połączeń konstrukcyjnych – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą oraz
- 4 wymazy powierzchniowe z kątów narożnych badanego pomieszczenia pobrane od poziomu podłogi do wysokości jednego metra – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 4 wymazy powierzchniowe z urządzenia służącego do karmienia – każdy wymaz pobrany z 5 metrów taśmy lub rynienki paszowej lub z 6 wybranych losowo karmideł – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 4 wymazy powierzchniowe z systemu wentylacyjnego w tym 2 wymazy z wlotów i 2 wymazy z wylotów tego systemu (każdy wymaz może być pobrany z 3 wlotów lub wylotów tego systemu) – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą.

Ponowne umieszczenie indyków w budynku inwentarskim może odbyć się tylko po uzyskaniu ujemnych wyników badań laboratoryjnych próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii.

B. General information

1. Structure and organisation of the **Competent Authorities** (from the central CA to the local CAs)

Short description and/or reference to a document presenting this description (max. 32000 chars) :

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003, są organy Inspekcji Weterynaryjnej:

- Główny Lekarz Weterynarii – centralny organ administracji rządowej,
- 16 wojewódzkich lekarzy weterynarii – terenowe organy administracji rządowej szczebla wojewódzkiego,
- 305 powiatowych lekarzy weterynarii - terenowe organy administracji rządowej szczebla powiatowego.

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 306).

Fattening flocks of Turkeys

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt producent żywca indyczego jest obowiązany do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem działalności nadzorowanej w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych.

Producent żywca indyczego przedkłada, w formie pisemnej, właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii informację o wstawieniu do kurnika nowego stada indyków rzeźnych, w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia tego zdarzenia wraz z harmonogramem pobierania próbek w stadzie w celu zatwierdzenia.

Powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy producenta żywca indyczego oraz kontroluje dokumentację prowadzoną przez tego producenta. Nadzór ten obejmuje kontrolę realizacji harmonogramu oraz sposobu pobierania próbek. Kontrola sposobu pobierania próbek jest prowadzona z częstotliwością zależną od analizy ryzyka dokonanej przez powiatowego lekarza weterynarii. Nadzór ten może odbywać się w trakcie kontroli urzędowych gospodarstw oraz w każdym przypadku, gdy powiatowy lekarz weterynarii uzna, że zachodzi taka konieczność.

2. Legal basis for the implementation of the programme

(max. 32000 chars):

1) Rozporządzenie nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz.U. L 325 z 12.12.2003, s. 1);

2) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz 1421);

3) ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 306).

4) Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. U. L 314, z 1.12.2009, s. 36–42);

5) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1190/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie unijnego celu ograniczenia występowania Salmonella Enteritidis i Salmonella Typhimurium w stadach indyków zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady Dz.U. L 340, z 13.12.2012, s. 29–34).

3. Give a short summary of the outcome of the **monitoring of the target *Salmonella serovars* (SE, ST)** implemented in accordance with Article 4 of Directive 2003/99/EC (evolution of the prevalence values based on the monitoring of animal populations or subpopulations or of the food chain).

(max. 32000 chars):

W latach 2006 i 2007 przeprowadzono badania podstawowe nad występowaniem pałeczek Salmonella w stadach indyków rzeźnych i hodowlanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z decyzją Komisji 2006/662/WE z dnia 29 września 2006 r. w sprawie wkładu finansowego Wspólnoty na rzecz badania podstawowego dotyczącego występowania bakterii salmonelli u indyków prowadzonego w państwach członkowskich (Dz. Urz. UE L 272 z 03.10.2006, str. 22). Odsetek stad zakażonych indyków

Fattening flocks of Turkeys

rzeźnych wyniósł 24 %, natomiast w stadach indyków hodowlanych nie wykryto pałeczek Salmonella. Głównym, pierwotnym rezerwuarem odzwierzęcych pałeczek Salmonella w Rzeczypospolitej Polskiej jest drób. Zgodnie z danymi zawartymi w raporcie Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności z 2016 r. na temat tendencji i źródeł chorób odzwierzęcych, odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz ognisk przenoszonych przez żywność, do zakażeń u ludzi dochodzi najczęściej przez spożywanie skażonych produktów pochodzenia zwierzęcego,

m. in. jaj i produktów jajecznych oraz mięsa i przetworów mięsnych, szczególnie drobiowych.

Zgodnie z art. 4 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, cel wspólnotowy określony w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 584/2008 z dnia 20 czerwca 2008 r. wykonującym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania Salmonelli enteritidis i Salmonelli typhimurium u indyków (Dz. Urz. UE L 162 z 21.06.2008, str. 3) został ustanowiony na okres trzech lat, do końca 2012 r. Począwszy od 2013 r. program jest kontynuowany w państwach członkowskich dla osiągnięcia celu unijnego.

Od 2010 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest realizowany „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach indyków rzeźnych”. Odsetek zakażeń w stadach indyków rzeźnych zakażonych serotypami Salmonella objętymi programem:

Rok - Liczba stad zbadanych w ramach programu - % stad zakażonych serotypem Salmonella objętym programem

2011 r.- 4648 -0,45%

2012 r. -5230 -0,29%

2013 r. -4852 -0,27%

2014 r. -5838 -0,31%

2015 r. -6272 -0,16%

2016 r. -6873 -0,12%

2017 r. -6812 -0,03%

2018 r. -6726 -0,10%

2019 r. -7021 -0,06%

2020 r. -7378 -0,08%

2021 r. -6667 -0,07%

4. System for the registration of holdings and identification of flocks

(max. 32000 chars):

Zgodnie z art. 11 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną. Podjęcie i prowadzenie działalności nadzorowanej w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich w celu umieszczenia tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt na rynku, jest dozwolone po uprzednim zgłoszeniu, w formie pisemnej, zamiaru jej prowadzenia powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na przewidywane miejsce jej podjęcia i prowadzenia.

Podjęcie i prowadzenie działalności nadzorowanej w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich w celu umieszczenia tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt na

Fattening flocks of Turkeys

rynku jest dozwolone po uprzednim zgłoszeniu, w formie pisemnej, zamiaru jej prowadzenia powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na przewidywane miejsce jej podjęcia i prowadzenia. Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze.

Każde stado drobiu w gospodarstwie posiada indywidualne oznaczenie nadawane przez hodowcę. Sposób identyfikacji jest dowolny, jednak musi zapewniać, aby stado było możliwe do zidentyfikowania na każdym etapie produkcji.

Zgodnie z art. 69 ust 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2020 poz. 944 z późn. zm.), jeżeli tkanki i produkty pochodzące od zwierząt są przeznaczone do spożycia przez ludzi, to posiadacze tych zwierząt lub osoby odpowiedzialne za te zwierzęta są obowiązani do posiadania dokumentacji w formie ewidencji nabycia, posiadania i stosowania produktów leczniczych weterynaryjnych oraz leczenia zwierząt prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy.

Szczegółowy zakres i sposób prowadzenia przez lekarzy weterynarii dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej z wykonywanych czynności leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych, jak również zakres i sposób prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt przez posiadacza zwierząt gospodarskich, a także tryb dokonywania wpisów w tej ewidencji przez lekarzy weterynarii leczących zwierzęta jest określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji (Dz. U. Nr 224, poz. 1347).

Zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne, przedmiotową dokumentację lekarz weterynarii oraz posiadacz zwierzęcia przechowują przez 5 lat od dnia dokonania w nich ostatniego wpisu.

Wzór dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi jest określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji (Dz. U. 2020 poz. 1512).

3.4. Dokumenty, w które zaopatruje się indyki w handlu oraz w obrocie z państwami trzecimi W handlu, jak również w obrocie, dokumenty są wystawiane zgodnie z:

1. ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020, poz. 1421) ;
2. rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L. 84, str. 1 z późn. zm.);
3. rozporządzeniem Komisji (WE) nr 599/2004 z dnia 30 marca 2004 r. dotyczącym przyjęcia zharmonizowanego wzoru świadectwa i sprawozdania z kontroli związanych z wewnątrzwspólnotowym handlem zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 94 z 31.03.2004, str. 44; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 43, str. 354);
4. rozporządzeniem Komisji (WE) nr 798/2008 z dnia 8 sierpnia 2008 r. ustanawiającym wykaz państw trzecich, terytoriów, stref lub grup, z których dopuszczalny jest przywóz do i tranzyt przez terytorium Wspólnoty drobiu i produktów drobiowych oraz wymogów dotyczących świadectw weterynaryjnych (Dz. Urz. UE L 226 z 23.08.2008, str. 1, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. UE L 31 z 01.02.2002, str. 1 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15,

Fattening flocks of Turkeys

t. 6, str. 463), podmioty działające na rynku powinny zapewnić możliwość monitorowania żywności, pasz, zwierząt hodowlanych oraz wszelkich substancji przeznaczonych do dodania do żywności lub pasz. W tym celu podmioty te powinny utworzyć systemy i procedury umożliwiające przekazanie takich informacji na żądanie właściwych władz.

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14), przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego zaopatruje się w świadectwa zdrowia lub inne dokumenty określone w przepisach prawa unijnego.

3.5. Inne środki podejmowane w celu zapewnienia identyfikacji indyków

W celu zapewnienia identyfikacji indyków w trakcie transportu dla każdej przesyłki przemieszczanej na terytorium Unii Europejskiej wystawia się w systemie TRACES świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym zawierające szczegółowe dane dotyczące przesyłki, w szczególności miejsce pochodzenia i przeznaczenia, oraz poświadczenie zdrowia zwierząt.

Wywóz zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego do państwa trzeciego odbywa się zgodnie z wymaganiami uzgodnionymi z władzami danego państwa.

W przypadku przesyłek przeznaczonych do państw trzecich dane dotyczące przesyłki są również wprowadzane do systemu TRACES. W systemie odnotowywana jest również kontrola dobrostanu zwierząt na granicy.

Przy przywozie zwierząt z państw trzecich do Unii Europejskiej jest wymagany wspólny zdrowotny dokument wejścia (CHED), generowany w systemie TRACES.NT, który jest częścią systemu IMSOC.

5. System to monitor the implementation of the programme.

(max. 32000 chars) :

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421), zwanej dalej „ustawą”, Główny Lekarz Weterynarii jest odpowiedzialny za opracowanie programu, nadzoruje jego realizację oraz informuje Komisję Europejską o postępach w realizacji programu.

Na poziomie województwa nadzór nad realizacją programu sprawuje wojewódzki lekarz weterynarii. Bezpośredni nadzór nad realizacją programu na poziomie powiatu sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który jest również odpowiedzialny za wykonanie wszelkich czynności urzędowych w ramach programu.

Badania laboratoryjne próbek pobieranych w ramach programu przeprowadza się w laboratoriach wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej. Krajowym laboratorium referencyjnym właściwym dla badań prowadzonych w kierunku salmonellozy (w zakresie chorób odzwierzęcych), zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. 2012 poz. 480 z późn. zm.), jest Laboratorium Zakładu Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Nadzór nad działalnością krajowych laboratoriów referencyjnych sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Sprawozdania z realizacji programu obejmują w odniesieniu do stad indyków rzeźnych:

1. dane o stadach: weterynaryjny numer identyfikacyjny, jednorazowa obsada kurnika, liczba stad w okresie sprawozdawczym, liczba stad wyprodukowanych w gospodarstwie, liczba ptaków w stadach

Fattening flocks of Turkeys

objętych jak i nieobjętych programem, liczba stad objętych programem, w których pobrano próbki właścicielskie/urzędowe oraz liczba stad nieobjętych programem, liczba wizyt w celu próbkobrania, liczba wizyt w celu pobrania próbek z podejrzenia, liczba wizyt PLW w celu pobrania próbek urzędowych na skuteczność dezynfekcji

2. dane o badaniach: niepowtarzalny numer stada, liczba ptaków w stadzie w momencie wstawienia, informacja o szczepieniach p. Salmonella, typ próbki, data próbkobrania, wiek stada w chwili badania, rodzaj materiału do badań, nazwa laboratorium, liczba próbek przekazanych do badania, wynik badania, stwierdzony serotyp, w przypadku stad zakażonych: liczba ptaków zabitych/ubitych, weterynaryjny numer identyfikacyjny zakładu utylizacyjnego, data zabicia ptaków i przekazania do utylizacji

3. dane o wynikach przeprowadzonego odkażania i dezynfekcji kurników: niepowtarzalny numer stada, data próbkobrania, liczba próbek niespulowanych, nazwa laboratorium, wynik badania.

W Polsce nie funkcjonuje zautomatyzowana baza danych wyników on –line, jednak planowane jest jej wdrożenie i uruchomienia od II połowy 2022 roku.

Z przeprowadzonych badań laboratoryjnych sporządza się sprawozdanie. W sprawozdaniu umieszcza się informacje o badanym stadzie (numer lub oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny zakładu drobiu), rodzaju badanego materiału oraz o wyniku badania laboratoryjnego każdej z badanych próbek. Laboratoria urzędowe przeprowadzające badania laboratoryjne w ramach programu oraz hodowcy po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy niezwłocznie informują o tym powiatowego lekarza weterynarii. Informacja o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii jest przekazywana niezwłocznie powiatowemu lekarzowi weterynarii również w przypadku, gdy w sprawozdaniu z przeprowadzonego badania laboratoryjnego umieszczono informację: „Badanie laboratoryjne nie może być traktowane jako przeprowadzone zgodnie z wymaganiami programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach indyków rzeźnych gatunku Gallus gallus.”.

Fattening flocks of Turkeys

C. Targets

1 Targets related to flocks official monitoring

1.1 Targets on laboratory tests on official samples for year :

2023

Type of the test (description)	Target population	Number of planned tests
Bacteriological detection test	Fattening flocks of Turkeys	284
Serotyping	Fattening flocks of Turkeys	25
Antimicrobial detection test	Fattening flocks of Turkeys	0
Test for verification of the efficacy of disinfection	Fattening flocks of Turkeys	100

1.2 Targets on official sampling of flocks for year :

2023

Type of the test (description)	Rearing flocks	Adult flocks
Total No of flocks (a)	0	8 120
No of flocks in the programme	0	8 120
No of flocks planned to be checked (b)	0	189
No of flock visits to take official samples (c)	0	214
No of official samples taken	0	284
Target serovars (d)	SE + ST	SE + ST
Possible No of flocks infected by target serovars	0	25

(a) Including eligible and non eligible flocks

(b) A checked flock is a flock where at least one official sampling visit will take place. A flock shall be counted only once even if it was visited several times.

(c) Each visit for the purpose of taking official samples shall be counted. Several visits on the same flock for taking official samples shall be counted separately.

(d) Salmonella Enteritidis and Salmonella Typhimurium = SE + ST

Salmonella Enteritidis, Typhimurium, Hadar, Infantis, Virchow = SE+ ST + SH +SI + SV

Fattening flocks of Turkeys

E. Financial information

1. Identification of the implementing entities - financial circuits/flows

Identify and describe the entities which will be in charge of implementing the eligible measures planned in this programme which costs will constitute the reimbursement/payment claim to the EU. Describe the financial flows/circuits followed.

Each of the following paragraphs (from a to e) shall be filled out if EU cofinancing is requested for the related measure.

a) Implementing entities - **sampling**: who perform the official sampling? Who pays?

(e.g. authorised private vets perform the sampling and are paid by the regional veterinary services (state budget); sampling equipment is provided by the private laboratory testing the samples which includes the price in the invoice which is paid by the local state veterinary services (state budget))

Próbki urzędowe są pobierane przez powiatowego lekarza weterynarii.

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, jeżeli powiatowy lekarz weterynarii z przyczyn finansowych lub organizacyjnych nie jest w stanie wykonać ustawowych zadań Inspekcji, może wyznaczać na czas określony lekarzy weterynarii niebędących pracownikami Inspekcji m. in. do pobierania próbek do badań. Wykonywanie czynności, o których mowa powyżej, następuje po zawarciu przez powiatowego lekarza weterynarii umowy określającej m. in. zakres, terminy i miejsce wykonywania tych czynności, wysokość wynagrodzenia za ich wykonanie oraz termin płatności.

Lekarzom weterynarii i innym osobom niebędącym pracownikami Inspekcji, wykonującym czynności związane ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych, przysługuje wynagrodzenie w wysokości określonej w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii.

Zgodnie z art. 12 ust. 1-3 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej, koszty działalności Inspekcji i wykonywania jej zadań pokrywane są z budżetu państwa.

Dysponentami środków budżetowych są:

- minister właściwy ds. rolnictwa, jako dysponent I stopnia - główny w stosunku do Głównego Inspektoratu Weterynarii;

Fattening flocks of Turkeys

- Główny Lekarz Weterynarii (dyrektor Generalny GIW)
- jako dysponent II stopnia w stosunku do 11 granicznych lekarzy weterynarii (dysponenci III stopnia),
- jako dysponent III stopnia w stosunku do środków finansowych, jakie otrzymuje na funkcjonowanie Głównego Inspektoratu Weterynarii;
- Wojewodowie, jako dysponenci I stopnia - główni w stosunku do wojewódzkich lekarzy weterynarii;
- wojewódzcy lekarze weterynarii:
- jako dysponenci II stopnia w stosunku do powiatowych lekarzy weterynarii,
- jako dysponenci III stopnia w stosunku do środków finansowych jakie otrzymują na funkcjonowanie wojewódzkich inspektoratów weterynarii;
- powiatowi lekarze weterynarii jako dysponenci III stopnia w stosunku do środków finansowych jakie otrzymują na funkcjonowanie powiatowych inspektoratów weterynarii.

Stopnie, o których mowa wyżej (I, II, III) wskazują podległość, w tym finansową poszczególnych dysponentów.

Koszty realizacji programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2020, 2021, 2022, w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwa celowa, dział 758 – różne rozliczenia, rozdziału 75818 – rezerwy ogólne i celowe poz. 12 przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej lub poz. 8 w części podlegającej refundacji ze środków Unii Europejskiej oraz środków budżetowych określonych w części 85 – budżety wojewodów, dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

b) Implementing entities - **testing**: who performs the testing of the official samples? Who pays?
(e.g. regional public laboratories perform the testing of official samples and costs related to this testing are entirely paid by the state budget)

Badania laboratoryjne próbek pobieranych w ramach programu przeprowadza się w laboratoriach urzędowych wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej (zakłady higieny weterynaryjnej wchodzące w skład wojewódzkich inspektoratów weterynarii). Krajowym laboratorium referencyjnym właściwym dla badań prowadzonych w kierunku salmonellozy (w zakresie chorób odzwierzęcych), zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych, jest

Fattening flocks of Turkeys

Laboratorium Zakładu Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.
Zgodnie z art. 12 ust. 1-3 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej, koszty działalności Inspekcji i wykonywania jej zadań pokrywane są z budżetu państwa, co zostało opisane w pkt E.1.a.

c) Implementing entities - **compensation**: who performs the compensation? Who pays?
(e.g. compensation is paid by the central level of the state veterinary services,
or compensation is paid by an insurance fund fed by compulsory farmers contribution)

Odszkodowanie przyznawane jest zgodnie z art. 49 i 57c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Odszkodowanie przysługuje w wysokości wartości rynkowej zwierzęcia ze środków budżetu państwa. Wartość rynkową zwierzęcia określa się na podstawie średniej z 3 kwot oszacowania przyjętych przez powiatowego lekarza weterynarii oraz 2 rzeczoznawców wyznaczonych przez tego lekarza z prowadzonej przez niego listy rzeczoznawców. W przypadku zwierzęcia poddanego ubojowi, którego mięso jest zdatne do spożycia przez ludzi, odszkodowanie pomniejsza się o kwoty uzyskane ze sprzedaży mięsa i ubocznych produktów zwierzęcych pozyskanych od tego zwierzęcia. Decyzja w sprawie odszkodowania jest wydawana przez powiatowego lekarza weterynarii i jest ona ostateczna. Posiadacz zwierzęcia niezadowolony z tej decyzji może, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, wnieść powództwo do sądu rejonowego. Zgodnie z art. 12 ust. 1-3 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej, koszty działalności Inspekcji i wykonywania jej zadań pokrywane są z budżetu państwa., co zostało opisane w pkt E.1.a.

d) Implementing entities - **vaccination**: who provides the vaccine and who performs the vaccination? Who pays the vaccine? Who pays the vaccinator?
(e.g. farmers buy their vaccine to the private vets, send the paid invoices to the local state veterinary services which reimburse the farmers of the full amount and the vaccinator is paid by the regional state veterinary services)

Szczepienia stad drobiu przeciwko Salmonella są dobrowolne i przeprowadzane na koszt hodowcy drobiu.

Fattening flocks of Turkeys

e) Implementing entities - **other essential measures**: who implement this measure? Who provide the equipment/service? Who pays?

Podmiotowi, który poniósł koszty m.in. związane z zabiciem zwierząt, zgodnie z art. 49 ust. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, przysługuje ze środków budżetu państwa zwrot faktycznie poniesionych wydatków. Zwrot faktycznie poniesionych wydatków jest wypłacany przez powiatowych lekarzy weterynarii.

Zgodnie z art. 12 ust. 1-3 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej, koszty działalności Inspekcji i wykonywania jej zadań pokrywane są z budżetu państwa, co zostało opisane w pkt E.1.a.

2. Source of funding of eligible measures

All eligible measures for which cofinancing is requested and reimbursement will be claimed are financed by public funds.

yes

no

3. Additional measures in exceptional and justified cases

In the "*Guidelines for the Union co-funded veterinary programmes*", it is indicated that in exceptional and duly justified cases, additional necessary measures can be proposed by the Member States in their application.

If you introduced these type of measures in this programme, for each of them, please provide detailed technical justification and also justification of their cost:

-

Fattening flocks of Turkeys

Attachments

IMPORTANT :

- 1) The more files you attach, the longer it takes to upload them .
- 2) This attachment files should have one of the format listed here : **jpg, jpeg, tiff, tif, xls, xlsx, doc, docx, ppt, pptx, bmp, pna, pdf.**
- 3) The total file size of the attached files should not exceed 2 500Kb (+- 2.5 Mb). You will receive a message while attaching when you try to load too much.
- 4) IT CAN TAKE **SEVERAL MINUTES TO UPLOAD** ALL THE ATTACHED FILES. Don't interrupt the uploading by closing the pdf and wait until you have received a Submission Number!
- 5) Only use letters from a-z and numbers from 1-10 in the attachment names, otherwise the submission of the data will not work.

List of all attachments

		Attachment name	File will be saved as (only a-z and 0-9 and - _):	File size
			Total size of attachments :	